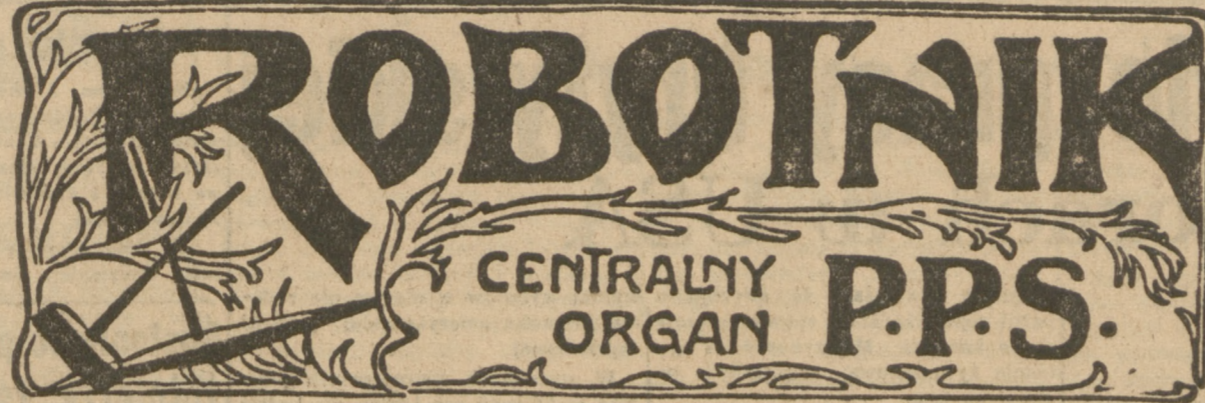

NIECH ŻYJE RZĄD ROBOTNICZY I WŁOSCIANSKI

REDAKCJA PRZYJMUJE INTERESANTÓW OD GODZINY 12-ej DO 2-ej PO POŁUDNIU

ADMINISTRACJA CZYNNA OD GODZINY 8-ej DO 15-ej KONTO W BANKU „SPOŁEM“ ODDZIAŁ W WARSZAWIE Nr 193 KONTO W P.K.O. Nr I-980

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ! Wydawca: Rada Naczelna P.P.S.

NIECH ŻYJE SOCJALIZM!

REDAKCJA I ADMINISTRACJA WARSZAWA AL. Jerozolimskie 121 TELEFONY: REDAKTOR NACZELNY 8.85-01...

Siły popierające pokój rosną

Przemówienie sekretarza gen. Partii Komunistycznej Zdanowa w XXIX rocznicę Rewolucji Październikowej

MOSKWA (PAP). W 29-tą rocznicę Rewolucji Październikowej odbyła się w Moskwie uroczystość, zorganizowana przez Komitet Centralny Partii Komunistycznej...

Państwo radzieckie, wraca dużą uwagę na zagadnienia naukowe, a Stalin przypisał szczególne znaczenie rozwojowi nauki w najbliższej przyszłości...

Współpracę w wypracowaniu traktatów pokojowych między zwyciężkami państwami a byłymi satelitami Niemiec. DWA PRĄDY...

napaści. Myślą przewodnią tutaj jest niedopuszczenie do tego, aby Międzynarodowa Organizacja stała się odbiciem Ligi Narodów...

Republikanie domagają się ustąpienia Trumana

NOWY JORK (SAP). — Przedstawiciel stanu Alabama, Luther Patrick, przyłączając się do opinii senatora Williama Fulbrighta...

Patrick wysłał do Trumana następującą depeszę: „Gdy zwycięska partia poda swój program do wiadomości, niewątpliwie pojawią się trudności i kłopoty, od których ludzie byli wolni od roku 1932.“

Pozostaje nam tylko jeden sposób: stanowisko szefa rządu musi być zwolnione i Kongres republikański niechaj obsadzi ten wakans...

W kołach zbliżonych do Białego Domu uważa się, iż prezydent, wbrew tendencjom wyrażonym przez republikanów nie zamierza rezygnować ze swego stanowiska.

Sprzeczne wiadomości o pożyczce dla Czechosłowacji

PRAGA (PAP). Po ostatniej rozmowie czeskosłowackiego wiceministra spraw zagranicznych Clementisa z premierem Attlee...

tania przyznała Czechosłowacji kredyt w wysokości 2,5 mln. funtów, na dokonanie zakupów z demobilu angielskiego...

Traktaty zawierane przez Franco nie będą rejestrowane w ONZ

NOWY JORK (PAP). Na środowym posiedzeniu komisji prawniczej Generalnego Zgromadzenia ONZ delegat Polski wskazał, że rejestracja powinna obejmować również klauzule dotyczące obciążenia mandatowych i kolonialnych...

przebywa wielka ilość kolaborantów, faszystów rosyjskich, ukraińskich, jugosłowiańskich i polskich oraz członków SS-Galizen i jugosłowiańskich czetników i Ustaży...

1) zająć się przede wszystkim pomocą w repatriowaniu uchodźców i wyłączyć pomoc w emigracji uchodźców do krajów zamorskich;

2) wykluczyć z opieki osoby niepragnące powrócić do krajów macierzystych...

ZNÓW SPRAWA VETA Na czwartkowym posiedzeniu komisji powierniczej...

PARYŻ (PAP). Po dyskusji, która trwała całą noc, rząd Tsaldarisa uzyskał w parlamencie wotum zaufania...

W X rocznicę obrony Madrytu

W 10-tą rocznicę obrony Madrytu 8 listopada br. Towarzystwo Przyjaciół Polsko-Hispańskiej, Związku Dobrej Woli, Komitet Pomocy Demokratycznej Młodzieży Hiszpanii...

Greccy monarchiści zadowoleni z rządu Tsaldarisa

PARYŻ (PAP). Po dyskusji, która trwała całą noc, rząd Tsaldarisa uzyskał w parlamencie wotum zaufania...

czył, że to wotum zaufania nie ma istotnego znaczenia, gdyż — wbrew panującemu zwyczajom parlamentarnym — rząd nie przedstawił żadnego programu.

Kradzież polskich dzieł sztuki milionowej wartości z kościołów w Kanadzie

LONDYN (PAP). — Jak podaje agencja Reutersa z Ottawy, przedstawiciel Polski zakomunikował na konferencji prasowej, że w tajemniczy sposób zaginęły bezcenne polskie arcydzieła sztuki...

miotów wydano osobnikowi, który znając hasło, o kilka dni uprzedził posta polskiego.

Arcybiskup w Quebec, kardynał Villeneuve wyjaśnił, że przedmioty zostały wydane osobie, która przedstawiła pokwitowanie.

Wyniki wyborów w USA

NOWY JORK (PAP). Według ostatnich wiadomości, w wyborach do izby reprezentantów republikańscy zdobyli 246 mandatów...

Dr Zaleski, przedwojenny kustosz zbiorów państwowych na Wawelu, który wywiózł arcydzieła z Polski za granicę w pierwszych dniach wojny...

Strefa brytyjska zamknięta dla uchodźców

FRANKFURT N/M (PAP). Komisarz rządowy do spraw uchodźców i deportowanych w Bawarii ogłosił zakaz kierowania dalszych transportów uchodźców do strefy brytyjskiej.

PRACA POKOJOWA

Rok 1946 jest pierwszym rokiem powojennym. Naród radziecki, który walczył wytrwale z agresją faszystowską i odniósł wspaniałe zwycięstwo, powrócił obecnie do pracy pokojowej...

POLITYKA ZAGRANICZNA

Następną część przemówienia Zdanowa poświęcił walce Związku Radzieckiego o trwały pokój. Zaznaczył on, że zwycięstwo nad Niemcami i Japonią stworzyło możliwość pokojowego rozwoju świata...

Było całkiem naturalne, że spodziewano się ukoronowania antyfaszystowskiej wojny sprawiedliwej i demokratycznej pokojem. Stanowi to żywotny interes wszystkich narodów...

PLAN 5-LETNI

Podezas wojny wysiłki całego narodu i cała produkcja przemysłowa podporządkowane były potrzebom frontu, obecnie wysiłki narodu idą w kierunku rozwoju gospodarki, zgodnie z założeniami planu 5-letniego...

Defilada w Moskwie w rocznicę Rewolucji Październikowej

MOSKWA (PAP). Centralnym punktem uroczystości w XXIX rocznicę Rewolucji Październikowej, była obrzędowa defilada wojsk radzieckich na Placu Czerwonym.

Na trybunach zajęli miejsca członkowie Rady Najwyższej ZSRR i przedstawiciele Rad Związkowych, generałowie i wyżsi oficerowie, przedstawiciele świata naukowego, artystycznego i literackiego...

Krótko przed godz. 10 na główną trybunę weszli członkowie rządu i partii, powitani przez zgromadzonych manifestacyjnymi okrzykami.

Wizyta Mołotowa u Trumana

WASZYNGTON (PAP). Mołotow stoczył wizytę u prez. Trumanowi. Mołotowowi towarzyszyli: zastępca sekretarza stanu Acheson i ambasador radziecki w Waszyngtonie Nowikow.

LOS UCHODźCÓW

Na komisji społecznej delegat Zw. Radzieckiego, Wyszewski, stwierdził, że na terenie obozów dla uchodźców

Defilada w Moskwie w rocznicę Rewolucji Październikowej

MOSKWA (PAP). Centralnym punktem uroczystości w XXIX rocznicę Rewolucji Październikowej, była obrzędowa defilada wojsk radzieckich na Placu Czerwonym.

Na trybunach zajęli miejsca członkowie Rady Najwyższej ZSRR i przedstawiciele Rad Związkowych, generałowie i wyżsi oficerowie, przedstawiciele świata naukowego, artystycznego i literackiego...

Wizyta Mołotowa u Trumana

WASZYNGTON (PAP). Mołotow stoczył wizytę u prez. Trumanowi. Mołotowowi towarzyszyli: zastępca sekretarza stanu Acheson i ambasador radziecki w Waszyngtonie Nowikow.

Wieś śląska pod sztandarami P.P.S. Ostatnie meldunki podają, że na terenie Śląska szeregi nasze wzrastają w szybkim tempie z dnia na dzień...

»Świat będzie za to płacił« Ponure nastroje prasy brytyjskiej po wyborach w USA

Dewey kandydatem na prezydenta

LONDYN (PAP).
Wszystkie artykuły wstępne w dziennikach brytyjskich poświęcone są zwycięstwu partii republikańskiej w St. Zjednoczonych. Komentarze prasowe podkreślają, że polityka zagraniczna St. Zjednoczonych nie ulegnie zmianie po wyborach i że bezpośrednim wynikiem tych wyborów będzie izolacja Trumana.

Depesza Attlee do Stalina

LONDYN (PAP). Attlee przesłał na ręce generałissimusa Stalina depeszę następującej treści:
„W XXIX rocznicę założenia państwa radzieckiego przesyłam Panu serdeczne życzenia i proszę o przekazanie narodowi radzieckiemu życzeń od narodu brytyjskiego”.

Delegacja polskich więźniów politycznych wróciła z Pragi czeskiej

Do Warszawy powróciła z Pragi delegacja polska z posiedzenia Prezydium Międzynarodowej Federacji Węziów Politycznych hitlerowskich obozów koncentracyjnych. Na czele delegacji stał tow. poseł Lucjan Motyka, zastępcy na posiedzeniu Prezydium Federacji jej gen. sekretarza, tow. Cyraniewicz.

Delegacja polska korzystając z nadarzających się kontaktów, omówiła w pełnej szczerości atmosferze wszystkie aktualne zagadnienia współpracy polsko-czeskiej i przedstawiła czeskosłowackiego ruchu oporu.

watystów stwierdza, że zwycięstwo partii republikańskiej spowoduje zniesienie kontroli. Międzynarodowa sytuacja żywnościowa niewątpliwie ucierpi na tym.
LONDYN (SAP). Organ Partii Pracy „Daily Herald” nazywa wyniki amerykańskich wyborów „wiadomością dla całego świata niepomyślną”.
„Bylibyśmy zadowolonymi — pisze — gdybyśmy utrzymywali, że zwycięstwo republikanów nie odbije się na polityce. Truman spełnił akt daleko idącej powolności wobec prawicy, kuszając kontrolę cen na olbrzymim amerykańskim rynku żywnościowym i w ten sposób dodając bołacz kryzysowi żywnościowemu w Europie i Azji”.

Brytyjskiej misji żywnościowej dano już do zrozumienia, że powinna załatwić interesy z firmami prywatnymi w Ameryce, a nie z departamentem rolnictwa w USA.
„Daily Express” pisze: „Wiemy teraz, że 14-letni okres władzy demokratów był wyłącznie dziełem Roosevelta”. St. Zjednoczone nie mają zaufania do następcy Roosevelta.
„Daily Mirror” pisze: Rozdzwięk między wpływami Kongresu i rządu amerykańskiego spowoduje anarchię polityczną. Magnaci przemysłu będą sobie poczynali w Ameryce według swego widzimisie, a będzie się to działo w jednym na świecie kraju, posiadającym nadmiar produktów spożywczych, za co będzie musiał płacić cały świat, łącznie z Anglią.”

WZMOCNIENIE LEWICY
NOWY JORK (PAP). Wyniały wyborów są przedmiotem artykułów wstępnych w prasie oraz przemówień polityków amerykańskich.
„New York Times” podkreśla, że

wyniki wyborów w niczym nie zmieniają kierunku amerykańskiej polityki zagranicznej.
W stosunkach wewnętrznych polityka stabilizacji cen i płac, nie będzie kontynuowana.
Podkreśla się jako rzecz charakterystyczną, że ilość głosów oddanych na amerykańską Partię Pracy i na amerykańską partię komunistyczną znacznie wzrosła w porównaniu z r. 1942 i 1944.
Dziennik „New York Post” twierdzi, że wybory, którzy opuścili kandydatów demokratycznych, po prostu pragną zmiany administracji.
Henry Wallace oświadczył, że partia demokratyczna musi się stać bardziej postępową, w przeciwnym wypadku straci rację bytu.

Życzenia OM TUR dla młodzieży radzieckiej

Dnia 7 bm. z okazji 29 Rocznic Rewolucji Październikowej przedstawiciele Komitetu Centralnego OMTUR złożyli na ręce ambasadora Lebediewa kwiaty z życzeniami dla młodzieży radzieckiej.
„W dniu rocznicy Wielkiej Rewolucji Rosyjskiej, socjalistyczna młodzież Polski przesyła braterskie pozdrowienia młodzieży radzieckiej.
Socjalistyczna młodzież Polski wdał w sojuzsu z młodzieżą radziecką i młodzieżą antyfaszystowską całego świata najlepszą rekwizycją wolności i trwałego pokoju.
W dniu święta Waszego życzymy Wam jak największych sukcesów nad odbudową kraju i umocnieniem ustroju socjalistycznego dla lepszego iutra narodu radzieckiego i umocnienie światowego pokoju”.

Odstąpienie pomnika żołnierzy radzieckich w Łodzi

W dniu 7 bm. odbyło się w Łodzi, w Parku Poniałowskiego, uroczyste odstąpienie pomnika ku czci żołnierzy radzieckich, poległych w walce o wyzwolenie Łodzi. Pomnik ten wzniesiony przez społeczeństwo Łodzi w roku 1945 został przez reakcyjne elementy wysadzony w powietrze.
Społeczeństwo łódzkie zebrało środki na budowę nowego, jeszcze większego i bardziej monumentalnego pomnika ku czci bohaterów walczących o „Wolność naszą i waszą”.

Życzenia w rocznicę Rewolucji

Z okazji 29 Rocznic Rewolucji Październikowej, liczne delegacje złożyły na ręce ambasadora Z. S. R. R. w Polsce — p. Wiktora Lebediewa, najserdeczniejsze życzenia dla narodu Związku Radzieckiego. Od rana dnia 7 listopada, przybywały do gmachu ambasady delegacje związków zawodowych, PPS i PPR ze szlendarami, przedstawiciele organizacji młodzieżowych OMTUR, ZWM i WICL

Głos mają prokuratorzy Kryminalna i polityczna analiza sprawy zabójstwa Ścibiorka

W ezwartym dniu rozprawy zabrał głos pierwszy z oskarżycieli publicznych prok. Szpadrowski. W blisko 3-godzinnej mowie oskarżycielskiej prokurator poddał gruntownej analizie psychologicznej i prawnej czynu przestępczego każdego z oskarżonych. Wskazując na podłoże, na którym wyrosła zbrodnia, oskarżyciel podniósł okoliczność iż na ławie oskarżonych zasiadają ludzie młodzi, ludzie od których spodziewać się należało innych, korzystniejszych dla społeczeństwa, dla państwa i dla nich samych czynów. Zapomnieli oni jednak o fundamentalnej zasadzie miłości bliźniego, odrzucili podstawowe i anty-moralności i etyki. Zatrzymali w ich świadomości egoizm, bezwzględność w postępowaniu i nieprzebieranie w środkach.

W jasnej odpowiedzi na wpytliwe pytania: dlaczego zginął Ścibiork? Kto miał interes w jego usamieniu? Kto gromadził i wykuwał dla siebie kapitał polityczny z tej zbrodni?
Na podstawie zanalizowanego materiału prokurator Holder stwierdza, że:
1) zabójstwo Ścibiorka było mordem politycznym. 2) oskarżeni Płoński i Panek działali z polecenia podziemia: z polecenia ośrodka, zmierzającego do stłumienia demokratycznego nurtu i do uczynienia z PSL legalnej ekspozytury polzienia, 3) ceie skrytobójczych zamachów na życie Ścibiorka były następujące: usunięcie tej postaci z PSL, o której wiadomo było, że reprezentuje w Stronnictwie kierunek chłopski, postępowy i demokratyczny, perfidna prowokacja polityczna celem zożydzenia w oczach społeczeństwa i zagranicy aparatu państwowego, a szerególnie organów Bezpieczeństwa Publicznego celem przedstawienia Rządu Jedności Narodowej, jako organu władzy państwa policyjnego.
Zabójstwo Ścibiorka — kontnuuje prokurator — było politycznym mordem i polityczną prowokacją. Z kolei mówca przechodzi do analizy rezonansu świadków — działaczy politycznych: Reka, Drzewieckiego i Bańzyska, z których czerpie argumenty na poparcie swego twierdzenia.
Następnie prokurator omawia wypadki po zabójstwie, a w szczególności dyskusje na ostatniej sesji KRN na temat zabójstwa Ścibiorka.

ce na współdziałal polskiej policji bezpieczeństwa.
Reasumując wszystko co powiedział oskarżyciel stwierdza: kampania oszczerstw prowadzona od pierwszego dnia po zabójstwie Ścibiorka przez działaczy PSL była konsekwentną realizacją celów, dla których zabójstwo zostało dokonane. To było właśnie gromadzenie, wykuvanie kapitału politycznego, to było jawnie antychłopska, antydemokratyczna, a nawet antypaństwowa działalność, godząca nie tylko w żywotne wewnętrzne interesy państwa, ale i w dobre imię Polski zagranicą.
Ostatni fragment swego przemówienia prokurator poświęca krótkim charakterystykom poszczególnych oskarżonych.
W konkluzji prokurator Holder żąda: dla Płońskiego — kary śmierci, dla Panka — kary śmierci, jak również i dla Szymczaka. Dla oskarżonego Rosiński go ogranicza się do wnioskowania bezterminowego więzienia, dla Czaplarskiego — wnosí o pozbawienie wolności na czas nie niżej lat 10. Dla Dmochowskiej wnosí o karę pozbawienia wolności.
Po przemówieniu prok. Holdera i po krótkiej przerwie zabierają głos obrońcy. Przemawiali: adw. adw. Węćkowska, Szulborski i Rettinger. Postępowanie sądu uległo przerwie z powodu uszkodzenia światła elektrycznego, wobec czego przewodniczący zarządził to kończenie rozprawy w dniu jutrzejszym o godz. 9 rano.
(Streszczenie przemówień obrońców podamy w dniu jutrzejszym).

DROGA ZNACZONA ŚLADAMI ZBRODNI

Droga ich życia znaczone jest śladami zbrodni, rozbojów i rabunków. Na czoło tych zbrodni wysuwa się zbrodnia, która spowodowała tragiczną śmierć posła Ścibiorka. Fakt tego zabójstwa był niespodzianką i jakby gromem, który w jasny dzień uderzył. Zapytaliśmy się wszyscy — po co i dlaczego popelniona została ta zbrodnia.
Dochođenje doprowadziło do ujawnienia oskarżonych, wykryto to i bezwzględnie, okrutne okoliczności mordu. Przy czym jakże tragiczny jest fakt, że jeden ze współprzewodów mordu był swego czasu uczniem zamordowanego. Bezwzględność i twardość serca, zapalczywość nie cofnęła tych ludzi przed niczym.

EGHA ZAGRANICZNE

Na podstawie rezonu red. Giełżyńskiego, prokurator utwierdził się w przekonaniu, że red. Giełżyński zupełnie nieduwzownie, zupełnie świadomie brał udział w kampanii oszczerstw i fałszywych oskarżeń, w które tak obficie ta sprawa. Nie był on odosobniony. „Propaganda” tego rodzaju osiągnęła częściowo swe cele. Dzieśniczo stycznią Dunińdowa piśata raport do Andersa, a już 23 stycznia odbyła się debata w Angielskiej Izbie Gmin, gdzie sprawa zabójstwa Ścibiorka zajmuje tak upragnione przez naszą reakcję oświelenie. Prokurator streszcza artykuł „Times’a” z 24 i 46 r. zatytułowany „Mordy polityczne w Polsce”. Jest tam mowa o interpelacji prof. Sewery i odpowiedzi min. Bevina, który jest „głęboko zatroskana” ilością zabójstw politycznych połączonych w różnych okolicach Polski... przy czym morderstwom tym towarzyszyły okoliczności, wskazują-

NOWE PIĘCSETKI

wykonane są wielce udanie, toteż wszystkim podobają się i każdy chciałby ich mieć jak najwięcej — choćby tysiąc.
Otóż tysiąc pięćsetek, proszę tylko policzyć, to pół miliona!
A pół miliona można wygrać w III-ej klasie 48 ej loterii, trzeba się tylko pośpieszyć z nabyciem losu, bo ciągnięcie rozpoczyna się już 9-go listopada.
Dobrze też dowiedzieć się zawczasu, że w IV-ej klasie będą tym razem wylosowane, aż trzy wygrane po pół miliona, niezależnie od tradycyjnej wygranej w sumie miliona złotych.
Ogółem zaś będzie wylosowanych w obu tych klasach: 34.000 wygranych na łączną sumą 50.784.000 zł.

Rosną siły popierające pokój

(Dokończenie ze str. 1-ef)

Tak wygląda jeden kierunek w polityce międzynarodowej. Drugi reprezentują reakcyjne siły i koła, które nie wahają się osłabić fundamentów Organizacji Narodów Zjednoczonych, a otworzyć drogę siłom ekspansji i napaści. Reprezentujący ten kierunek atakują obecnie szczególnie gwałtownie zasady jedności wielkich mocarstw w uchwalaniu decyzji na Radzie Bezpieczeństwa. Kampania przeciwko tej zasadzie jest właśnie w toku. Zupełnie wyraźnie kampania ta zmierza do podważenia międzynarodowej współpracy i fundamentu ONZ. Wiadomo dobrze, że normalne zasady międzynarodowej współpracy w żadnym wypadku nie wchodziły w ramy planów tych kół imperialistycznych, które pragną uzyskać wolną rękę w zdobywaniu przewadzenia światowego dla ekspansji i napaści.

znaczą się ludzie za granicą, którzy uważają siebie za „sól ziemi” i „fundament cywilizacji”. Widocznie miliona wojna, która przyniosła zwycięstwo siłom postępu i wolności nad siłami reakcji, zła i gwałtu, — nieczeg nie nauczyła ludzi, którzy próbują kroczyć po drodze jaka przynosi jedynie nieszczęście i klęski, — po drodze pełnej nienawiści i nieprzyjaźni.

kie siły przeciwstawia się ustanowieniu trwałego, powszechnego pokoju i bezpieczeństwa. Siły popierające pokój rosną z każdym dniem. Stają się one coraz bardziej zorganizowane i potężne.

ZWYCIĘSTWA DEMOKRACJI

Zwycięstwo nad Niemcami i Japonią — stworzyło nową sytuację polityczną na całym świecie. Wielkie masy ludowe zwiększyły swą polityczną aktywność i pchnęły naprzód rozwój demokracji we wszystkich krajach. Siły demokracji wzrosły znacznie, a siły reakcji starają się jedynie utrzymać się na swych pozycjach i wstrzymać rozwój demokracji. Wystarczy wspomnieć o wspaniałych zwycięstwach demokracji w krajach słowiańskich w Jugosławii, Czechosłowacji, Polsce. W krajach tych rozwinęła się nowa prawdziwa demokracja zdobyta krwią narodów i wykuła w ogniu świętej wojny przeciwko hitlerowskiemu i imperialistycznemu najazdowi. Narody tych krajów wzięły los swych państw w swe własne ręce, ustanowiły porządek demokratyczny i prowadzą aktywną walkę przeciwko siłom reakcji, przeciwko podżegaczom nowej wojny.

SPOKOJNE SŁOWA STALINA

W tej skomplikowanej sytuacji międzynarodowej rozniósł się po całym świecie spokojne, ufne i mądre słowa Stalina, napełniające odwagą i nadzieją serca wszystkich ludzi, pragnących pokoju i bezpieczeństwa, oraz znających cenę każdego słowa Stalina. Stalin dał należyty odprawy organizacjom wrzawy o groźbie nowej wojny, demaskując spekulacyjny szantaż, jaki się ukrywa pod tą kampanią i wskazuje na brak realnego niebezpieczeństwa nowej wojny. Stalin dowiódł tym samym, że nie można zastraszyć Związku Radzieckiego szantażem i spekulacją, opartą na groźbie nowej wojny.

Niebywały impet aktywności demokratycznej mas ludowych widziemy w krajach, które jeszcze wczoraj były satelitami Niemiec — we Włoszech, w Bułgarii, Rumunii, na Węgrzech, w Finlandii. Byliśmy ostatnio świadkami mi ważnego zwycięstwa Bułgarskiego Frontu Ojczyźnianego, które stanowi nowy dowód konsolidacji sił demokracji w powojennej Europie.

W chwili obecnej przedstawiciele radziecy na posiedzeniach generalnego zgromadzenia ONZ w Nowym Jorku podtrzymują nieugięte zasady współpracy międzynarodowej i sprawy pokoju. Proponuje w sprawie powszechnego ograniczenia zbrojeń i za kazu używania energii atomowej dla celów wojennych — stanowią nowy wielki wkład Związku Radzieckiego w sprawę zabezpieczenia pokoju i cieszą się sympatią i poparciem postępowych ludzi na całym świecie. Jesteśmy przekonani, że wysiłki nasze zakończą się powodzeniem, niezależnie od tego, ja

Nie należy również zapominać o tym, że klasa konserwatywów i zwycięstwo laburzystów w Anglii oraz klasa reakcyjistów i zwycięstwo bloku partii lewicowych w Francji — oznacza poważne przesunięcie tych krajów na lewo.

Milliony pracujących całego świata zorganizowały się, aby bronić pokoju we wszystkich krajach. Mam na myśli Wszelchswiatową Federację Związków Zawodowych. Krzepną również inne organizacje, jak Międzynarodowa Federacja Kobiet i Wszelchswiatowa Federacja Młodzieży Demokratycznej. Organizacje te przyczyniają się do zacieśnienia węzłów przyjaźni między narodami świata.
Kochać swe przemówienie, Zdanow oświadczył: Fakt, że kraj nasz wyszedł zwycięsko z dwóch wojen, z wojny przeciwko interwencjom i z drugiej wojny światowej, fakt, że zdołał stworzyć potężny przemysł socjalistyczny i wysoko rozwinięte rolnictwo socjalistyczne, podnoszące jednocześnie poziom kulturalny i dobrobyt mas ludowych — świadczą o niepospólytym systemie radzieckiego i o tym, że niezwykłą jest sprawa, o którą lud nasz walczył w dniach Wielkiej Październikowej Rewolucji.

WKROTCE

UKAŻĄ SIĘ W SPRZEDAŻY

WACIAW GAŚBOROWSKI
„HURAGAN” 2 tomy

BOLESŁAW LIMANOWSKI
„HISTORIA DEMOKRACJI POLSKIEJ” 2 tomy

H. BOGUSZEWSKA i J. KORNAKCI
„POLONEZ” t. III

„ANTOLOGIA WSPÓŁCZESNEJ POEZJI FRANCUSKIEJ”
w opracowaniu ADAMA WAŻYKA

ZOFIA NAŁKOWSKA
„NIECIERPLIWI”

DR. JÓZEF PUTEK
„MROKI ŚREDNIOWIECZA”

Spółdzielnia Wydawnicza „WIEDZA”

Prasa czeska cytuje »Robotnika« Znaczenie sojuszu polsko-czeskiego

Organ czeskiej partii narodowo-socjalistycznej „Svobodne Slovo” zamieszcza artykuł poświęcony stosunkom czesko-polskim, w którym pisze między innymi: „Z okazji święta państwowego i narodowego Czechosłowacji cała prasa polska umieściła artykuły i uwagi na temat stosunków czesko-polskich. Cytowany był wywiad prezydenta Republiki Benésza, opublikowa-

ny niedawno w czasopiśmie „Stowianie”.
Wiceprezydent Polskiej Krajowej Rady Narodowej zamieścił w socjalistycznym piśmie „Robotnik” artykuł stwierdzający konieczność szybkiego zawarcia sojuszu polsko-czechosłowackiego gwarantującego nie naruszalność granic polskich, który byłby uzupełnieniem sojuszu polsko-radzieckiego. Dla Czechosłowacji sojusz ten miał by poważne znaczenie, gdyż Czechosłowacja uzyskaby dostęp do portów polskich, a czeskie produkty przemysłowe miały by zbyt w Polsce wzamian za produkty rolnicze”.

KSIEGOWI

do pracy w zakładach przemysłowych potrzebni
Zgłoszenia pod „PLAN KONT” do Administracji „ROBOTNIKA”.

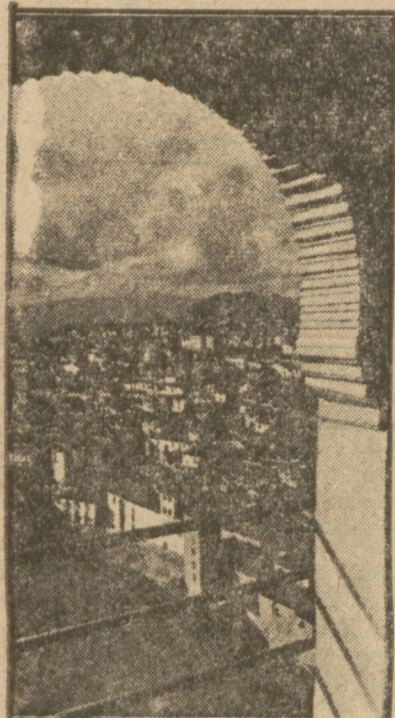

„NON PASSARAN” — NIE PRZEJDA! — W 10-tą rocznicę obrony Madrytu

Autor powyższego artykułu, tow. Tadeusz Cwik, był pułkownikiem Republikańskiej Armii Hiszpańskiej i jednym z organizatorów polskiej brygady im. Jarosława Dąbrowskiego.

Listopad 1936 r. Świat obiegł przedwczesna wiadomość, że wódz lipcowego spisku faszystowskiego — Franco wjeżdża na białym koniu do

Madrytu. W istocie rzeczy próbował on wjechać do stolicy republiki hiszpańskiej na czarnych plecach Marokkańczyków.

Po nieudanym zamachu w lipcu 1936 r., zamachu, który miał obalić rząd republikański i rozpuścić parlament powstały z wolnych wyborów, „Junta” (Rada wojskowa) i falangistowski wyparł z Madrytu, postanowili skoncentrować wszystkie swe siły w całym kraju i uderzyć na Madryt. Zdobyć Madryt, t. znaczy obalić republikę i zniszczyć serce i mózg oporu demokracji hiszpańskiej. Wszak — zdaniem Franca — Madryt stał się ośrodkiem niebezpieczeństwa „czerwonych”, a do „czerwonych” zaliczał on nie tylko socjalistów i komunistów, ale i tych wszystkich republikańców, a nawet część burżuazji i arystokracji hiszpańskiej, która nie chciała dać pieniędzy faszystom na zorganizowanie spisku.

Zamach lipcowy wykazał, że na zdobycie Madrytu nie starczy samych sił falangistów i requestistów. Faszystowscy panickowicie, uwielbiający krwawe igrzyska i palający miłością do pysznego i głupiego swego wodza — Franco, nie mieli jednak zamiaru umierać za nowy „ład”. „Junta” ściała

Nowy teatr w Poznaniu

Zarządzeniem Ministra Kultury i Sztuki powołano do życia Państwowy Teatr Polski w Poznaniu, nad którym nadzór z ramienia Ministerstwa sprawować będzie specjalna rada nadzorcza.

Nowopowstały teatr ma być ogniskiem upowzechniania kultury teatralnej wśród szerokiego mas społeczeństwa.

gala więc przeciwko Madrytowi najemne żołdactwo z Burgos, Sewilli i Grenady, oraz spieszące sprowadzała z Marokka hiszpańskiego korpus Marokkańczyków, który stał się głównym trzonem zbrojnych sił spiskowców faszystowskich.

W listopadzie 1936 r. Franco i „Junta”, instruowana przez „doradców” hitlerowskich i włoskich, rozpoczęła z 3-ech stron atak na Madryt. Od strony Saragossy oddziały falangistów i requestistów, odierane przez legiony włoskich faszystów próbowały likwidować opór na drodze Saragossa — Madryt. Od strony Toledo i Escorialu — korpus marokkański, kierowany przez specjalistów niemieckich szykował się do zadania Madrytowi ciosu ostatecznego. Sądono, że ten koncentryczny atak doskonale uzbrojonego najemnego żołdactwa i interwencyjnych wojsk włosko-niemieckich — atak, wspomagany przez samoloty włosko-niemieckie zostanie szybko uwięziony zwycięstwem.

Któż przypuszczał z tych zdrajców, którzy nie znali i nie rozumieli duszy własnego narodu, że Madryt bez broni, tanków i samolotów, bez wyszkolonych dowódców, zdobędzie się na obronę — i to na obronę tak bardzo nierówną?

Proletariat sercem oporu

Madryt stanął cały do walki. Przede wszystkim proletariat madrycki zjednoczony zdobywa się na szczyt heroizmu i staje się sercem oporu Madrytu. On to uczynił, że Madryt stał się duszą całego narodu hiszpańskiego, że Madryt rozpałał wyobraźnię, podniecał zapał do walki, stał się sztandarem nie tylko dla górali spod Lugo, robotników górnictwa i andaluzyjskich chłopów, ale i sztandarem walczącej demokracji całego świata. Dorosli i młodzież, nawet starcy i kobiety chwytają za prymitywne narzędzia obrony, przekształcając swe warsztaty i zakłady na fabryki produkcji broni. Wyciągają broń z muzeów, chwytają ją za noże, za kamienie i cegły, budują barykady i jak jeden mąż powstrzymują ofensywę najemnego żołdactwa. „Non Passaran!” — Nie przejdą! — To hasło rzucane Francowi przez walczącą Madryt, stało się hasłem całej republiki hiszpańskiej i przeszło do historii.

W pierwszych dniach obrona Madrytu była dość prymitywna. Szef rządu republikańskiego, przywódca socjalistów hiszpańskich Largo Caballero nie chciał początkowo słyszeć o tym, aby kopać rowy pod Madrytem i w samym Madrycie. „Hiszpan jest za głuchy — mówił on, aby broniąc Madrytu chował się pod ziemię. Będziemy stać mężnie i pierwszą swoją zasłaniać drogę wstępu do miasta”. Wkrótce Caballero przekonał się, że fortyfikacje nie są wynalazkiem, który ma obrazić dumę Hiszpana, ale koniecznością obrony. Sam on wraz z generałem Miją — dowódcą obrony Madrytu, mobilizując dziesiątki tysięcy obrońców, którzy dzień i noc fortyfikują miasto.

Kłopoty z kobietami

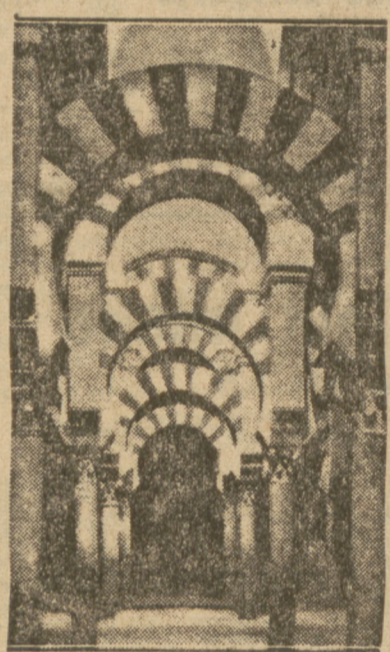
Poważnym kłopotem dla dowódców obrony Madrytu stały się kobiety. Generał Mija wydał nakaz ewakuacji kobiet i dzieci z Madrytu, a w kilka godzin później smutkę Madrytjanki o cudownych oczach urza-

dziły generałowi demonstrację przeciwko temu nakazowi. Mówiły one: „Republikański Madryt jest piękny, ale on jest piękny dlatego, że my tu żyjemy i jeżeli nas kobiet madryckich nie będzie przy naszych walczących chłopach, czy zechcą oni tak odważnie bronić nadal Madrytu?” Generał Mija zmuszony był ulec temu naciskowi i Madrytjanki pozostały w Madrycie, zagrzewając żołnierzy do walki.

Listopad w 1936 r. był najkrytyczniejszym miesiącem dla republiki. Był taki moment, — gdy zdawało się, że Madryt lada chwila padnie. Kilka dywizji uzbrojonych Marokkańczyków zaatakowało dzielnicę uniwersytecką, znajdującą się na przedmieściach Madrytu i próbowało ją opanować. Tam i na tzw. moście francuskim była brama wypadowa do Madrytu. Od złamania oporu obrońców Madrytu na tym odcinku zależał los miasta. Franco dzień w dzień upijał swych czarnych najemników i zagrzewając ich nadzieją i gwałtów w mieście, czynił nadzwyczajne wysiłki, aby miasto zdobyć. W ciągu tych dni krytycznych, zmachy Ciudad Universitaria przechodziły z rąk do rąk.

Polski batalion

W dzielnicy tej znalazł się już utworzony na ziemiach hiszpańskich batalion polskich ochotników im. Jarosława Dąbrowskiego. Polska kompania, składająca się z około 200-tu ludzi, na czele z dowódcą swym Jankiem Kochankiem, po razieliwej walce zdobyła główny gmach Uniwersytetu, paraliżując tym samym możliwości posuwania się przez ten „przełęcz” wojsk marokkańskich. W marokkańskim kontrataku bierze udział tysiące czarnych żołnierzy. Na gmach pada co chwila grad bomb zrzuconych przez samoloty włoskie i niemieckie. Gmach stanął w płomieniach. Wszystkim się zdawało, że jeśli nie kule, to ogień wykurzy obrońców polskich obrońców z gmachu. Po kilku dniach morderczej walki z całej

kompanii zostało zaledwie kilku ludzi zdolnych do dalszego oporu, lecz garstka tych bohaterów nie porzuciła swego stanowiska i goniąc ostatnich siły i resztkami naboju, utrzymała ruiny gmachu do nadejścia odzyska. Pozwoliło to obrońcom Madrytu zebrać większe swe siły i sparaliżować następnie ofensywę Franca na tym odcinku. Tam właśnie u-

stabilizował się front, który trwał przez dwa i pół lata z górą.

Powstaje armia republikańska

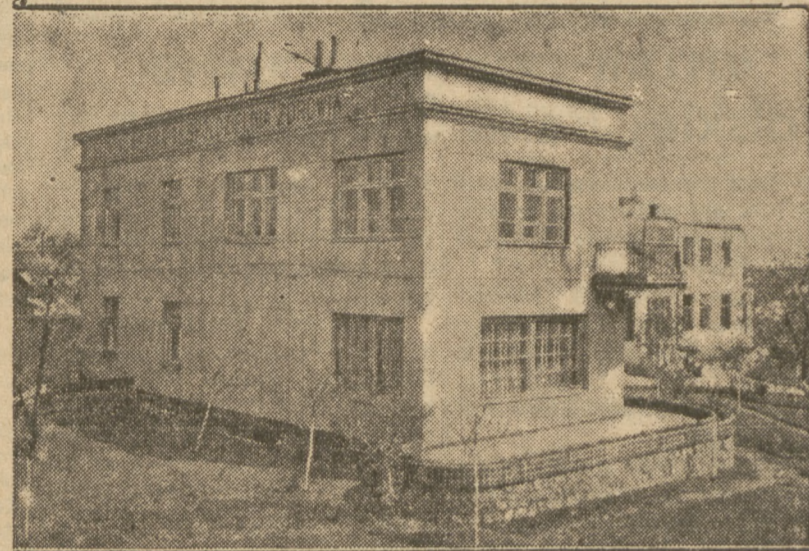
Madryt w dniach listopadowych stał się twierdzą. W toku bojów obrony okrzepi, stali się bardziej doświadczonymi, obrona już była jednolita i planowa, setki luźnych bojowych grup i batalionów roboczych, powiązane ze sobą, zorganizowane zostały w regularne dywizje republikańskiej armii hiszpańskiej. Szerzej obrońców zasilaty przybyłe z prowincji bataliony chłopieckie i robotnicze oraz zastępy ochotników międzynarodowych, wśród których najliczniejsze były oddziały polskie. Napływała coraz liczniejsza broń do Madrytu. Nad Madrytem i nad pozycjami nieprzyjacielski mi ukazywały się już później samoloty sowieckie, przemycane przez morze Śródziemne do portów w Alicante i Kartaginie. Pojawiała się broń, którą rząd sowiecki mógł republice hiszpańskiej użyć. To wszystko razem umożliwiło dowóztwu Madrytu uczynienia z miasta twierdzy nie do pokonania.

W ciągu 2 i pół lat oblężenia Madryt był atakowany wiele razy. W marcu 1937 r. rozpoczęła została największa ofensywa na Guadalajarze, gdzie legiony włoskie i niemieckie błyskawicznym uderzeniem pancernych sił próbowały zadać śmiertelny cios Madrytowi, lecz i tym razem Madryt nie padł. Republika hiszpańska przeżywała w swej śmiertelnej walce o prawo bytu różne fazy zmagania, zwycięstw i ciosów. Pod naporem 10-cio krotniej przewagi technicznej najemnych sił interwencyjnych padły miasta i wsie. Padł Teruel i Taragona. Hiszpania środkowa została odcięta od Katalonii. Padła Barcelona, ginęła cała Hiszpania republikańska, a Madryt trzymał się do końca i padł ostatni. Padł w chwili, gdy nie tylko nadzieje na pomoc zostały już dawno pogrzebane, ale gdy ostatni nabój został wystrzelony przez obrońców.

„Non Passaran!” — było wezwaniem rzuconym całemu faszynom i „Non Passaran!” było przypomnieniem demokracji całego świata, że gdyby była zjednoczona, że gdyby nie uprawiała polityki „nie interwencji” w sprawy hiszpańskie, to być może faszyzm padłby pod Madrytem, a światu zaoszczędzona byłaby straszna wojna, której początkiem był najazd wojsk włosko-niemieckich na republikę hiszpańską.

TADEUSZ CWIK.

Setny noworodek w wiejskim szpitalu PCK „Spółdzielnia Zdrowia w Nadarzynie”

W Nadarzynie założony został wiejski szpital P. C. K., który jest „Spółdzielnią Zdrowia”. Członkowie opłacają drobne miesięczne składki, za co w wypadku choroby otrzymują natychmiastową bezpłatną lub małopłatną pomoc w swoim własnym szpitalu. Szpital jest wyposażony w pracownię rentgenologiczną i analityczną i szybko zdobywa sobie zaufanie ośrodku,

do czego wydatnie przyczynia się uświadomiona młodzież chłopiecka. Dn. 10 listopada o godz. 13.30 urodził się w „Spółdzielni Zdrowia” w Nadarzynie lokalna uroczystość z okazji urodzin w szpitalu setnego noworodka. Rodzice noworodka ob. Karolakowie ze wsi Mrozków zaprosili p. ministra zdrowia dr. Franciszka Litwina na ojca chrzestnego.

Zgon Władysława Salouna wybitnego rzeźbiarza czeskiego

Dnia 18 października zmarł w Pradze czeskoślowski artysta narodowy, rzeźbiarz Władysław Saloun, którego młodość spędził w Nadarzynie. Najznakomiejszym jego dziełem jest pomnik Jana Husa na Ryńcu Staromiejskim, który stał się osobliwością stolicy czeskoślowskiej.

Saloun działał także jako publicysta i redagował czasopisma „Dilo” (Dzielo) i „Volne emery” (Wolne kierunki).

Mimoходом Wujaszek

Mam wujaszka Józefa, który czyta gazety i powiada, że w kraju źle się dzieje, niestety.

Nadużycia, powiada, NSZ sobie hula, ja bym wszystkich przestępców z miejsca wsadził do ula.

Odbudowa Warszawy idzie tempem ślimaczym, gdybym ja wziął się za to, zaraz szłoby inaczej!

Jakieś dni bezciastkowe i bezmięsne zrobili, wszystko po to, by gnębił biedny naród i tyle.

Pensje też są za małe. Czy rząd nie ma pieniędzy? Jeśli nie ma, to trzeba dodrukować czym prędzej.

Wtedy pensje podwyższyc chociaż dwa lub trzy razy, a zaś ceny obniżyć urzędowym nakazem.

Wielu takich wujaszków w cieniu żywot prowadzi, czemiś ich się, ach czemiś nie dopuszcza do władzy!

A. TOM

NA POŁKACU Księgarskich

Nowe wydawnictwa „Książki”

Nakładem spółdzielni wydawniczej „Książka” ukazały się ostatnio następujące wydawnictwa: Antoni Makarenko: „Początek Pedagogiczny”, tłumaczenie B. Rafalowskiej, tom II, str. 228. Biblioteka Popularno - Naukowa Nr. 7, Jan Rostand: „Owady”, tłumaczenie A. Czartkowskiego, str. 120. Juliusz Słowacki: „Benłowski”, opracował Juliusz Saloni, str. XXIX i 141.

Irena Millerowa: „Nowele”, str. 45 Biblioteka Popularno-Naukowa Nr. 6. Włodzimierz Komarow: „Lamarck”, tłumaczenie W. Michałowa i M. Słuchnińskiego, str. 248. Jan Papuga: „Sznury Morskie”, str. 183. Anatole France: „Zbrodnia Sylwestra Bonnard”, tłumaczenie Jana Stena, str. 199. Jerzy Kowalewski: „Ludowa Jugosławia”, str. 90.

57)

Następny podskok samolotu był jeszcze gwałtowniejszy. W głowie Alena powstał dziki chaos myśli i pytanie: co dalej. Przecież: „nie mają prawa” wyjść cało z tego ognia. Czyżby to był już — koniec? — pomyślał, czując jak „Lancaster” wytraca wysokość i coraz bardziej schodzi w ogień artylerii, walące prosto do nich jak do ćwiczebnej tarczy. Nagle poczuł gwałtowne szarpnięcie za rękę. Obejrzał się i dojrzał radiooperatora z przypiętym spadochronem, który coś wykrzykiwał, wreszcie wymownym ruchem wskazał mu spadochron i skoczył ku drzwiom pancernym. — W tym samym momencie odłamek pocisku rozbił szybę w kabine pilota i zimny pęd powietrza wdarł się do samolotu. Prawe silniki przerwały. Znowu trząsk bocznej szyby... Przez głowę Alena przebiegła myśl szybka jakby błyskawica: — Koniec, trafili nas — trzeba skakać... Sięgnął po spadochron i spojrzął w dół, na brzeg Francji, migoczącej błyskami i jasnej w blaskach różowo zachodzącego słońca. Francji, tak pięknej — jaką jeszcze nigdy nie była w jego oczach. I obudziło się w nim ogromne pragnienie życia. A potem żal. Za wszystkim co miał pozostawić i utracić — na zawsze. Zatrzasną klamrę spadochronu i gotów już do skoku wyszeptał imię: Ali!.. Z chwilą gdy wyszeptał drogę dla siebie imię — zawałał się. — Ali, Ali! — Przecież ona jest dla niego stracona

na zawsze... I czy jest sens skakać, ratować swoje życie... Bo, może tak być powinno, może to — los chce tego!.. Prysł strach i zagasto pragnienie życia i Alen bez drżenia powiek zupełnie spokojnie, spojrzął w dół ku ziemi. Artyleria niemiecka strzelała bez przerwy do samotnej, tuż nad nimi lecącej maszyny. Wciąż dudnił grad odłamków tłukących o kadłub... — Dlaczego oni nie skaczą? Przecież już za chwilę może być — zapóźno!.. Nagła detonacja rozległa się tak blisko, że na moment zgłuszyła rwany stuk silników. „Lancaster” zatrzęsł się i przepadł, a potem zawirował w bardzo ostrym skłębieniu, jak gdyby chciał wykonać zwitkę korkociągu. Na ułamek sekundy schwył równowagę a potem znowu przepadł — tak silnie i raptownie, że Alen runął do tyłu głowy i uderzył głową o krawędź kabiny utracił przytomność — ostatnim błyskiem świadomości żegnając się z życiem i — życząc szczęścia Ali!.. Gdy zaczął z powrotem widzieć, samolot szedł już równo, nie trząsał się i nie przepadał. — Wszystkie silniki grały? Podniósł rękę ku rozbitej przy upadku głowie i spojrzął ku ziemi. Tuż pod ich stopami mignęła jasna świetlana, złocista pląza Francji. Po ułamku sekundy pruli już nad wodą, jakąś przyjazną, bliską... A zatem — wrócimy?!.. zapytał sam siebie i obejrzał się patrząc w stronę dowódcy załogi. Wing Commander Pożyczka siedział za sterami z dziwnie pobladłą lecz spokojną twarzą. — A zatem wyszliśmy z ognia i będziemy żyli — powtórzył sobie Alen. Minęli brzeg francuski. Czas jakiś jeszcze goniły ich uparcie niemieckie pociski, wznosząc fontanny wody na szlaku ich lotu. Lecieli w unikach przypominających ruchy olbrzymiej żmii, prawie, że aż do Anglii. W dwie godziny później wylądował na swoim lotnisku, i dokołowali do sąsiednich maszyn, tak samo jak i ich samolot postrzelanych jak sito. — Taką „wojną” to warto widzieć — zachwycał się „in-

teligent” pokazując załogom zdjęcia z wyniku ataku. Widzicie jaką pustkę robią „dwunastotysięczki”, wszystkie „łajby” niemieckie wyrzuciło z wody leżą teraz rozciągnięte jak ryby na piasku. Tak takie bombardowanie to warto było widzieć. — Mój drogi — odezwał się, jak dotąd — wciąż milczący Alen. — Mniej byś chciał to widzieć gdybyś wiedział, że oglądanie może kosztować życie. Zwłaszcza, że dla ciebie, ma ono dużą wartość. — Alen. — Mamy dzisiaj lecieć na wyrzutnie... trącić go lekko Bregman. Alen uśmiechnął się: No i chesz drogi Jurku, abym poleciał z wami... Dobrze, mogę lecieć. — Bo wiesz, Szajna chory, ale może po wczorajszym?.. Alen spojrzął na niego, jakimś dziwnym wzrokiem. — Nie mój drogi. — To wczorajsze, to nic nadzwyczajnego. — Mogę latać spokojnie... Bo nie wiem, czy mnie zrozumiesz?.. Ale nic mi nie grozi, bo ja jestem: skazany na życie!.. To powiedziawszy Alen wyszłał nagle z „messy”. — A jemu co się stało? — mruknął zdziwiony Bregman. Sikorski popatrzył na niego, jak on na Alena. — Nie gniewaj się Jerzy, ale to jest — za mądre, abys mógł zrozumieć!.. XXI Dzień był jasny i pogodny, a nastrój wśród załóg, zwłaszcza po ostatnich lotach w których nikt nie zginął był wprost doskonały. Toteż dowcipkowano i śmiano się wesoło, gdy nagle, jak burza wpadł do „messy” Sikorski — krzycząc już z daleka: — Powstanie w Warszawie!.. Wszyscy jedzący zastępy w nieruchomej pozycji i poprzez długą chwilę panowała cisza. Wreszcie ktoś wykrztusił: — Kpisz, czy się upiłeś. — Powstanie w Warszawie?.. — Tak, odparł Sikorski. Od wczoraj o południu. Macie tutaj gazety. (D. c. n.)